

Sak 90-2017

Saksfremlegg til styret i Sykehusinnkjøp

Revisjonsrapport – analyse av manglende avtalelojalitet ved kjøp av behandlingshjelpemidler

Møtedato:	27.november 2017	
Tidligere behandlet i styret/saksnr.		
Type sak (orienteringssak, diskusjonssak, beslutningssak, temasak)	Orienteringssak	

Styret i Sykehusinnkjøp HF inviteres til å treffe følgende vedtak:

1. Styret i Sykehusinnkjøp HF tar saken til etterretning.
2. Styret i Sykehusinnkjøp HF ber administrerende direktør framlegge en handlingsplan for oppfølging av revisjonsrapporten på styremøtet i januar 2018.

Vadsø, 20. november 2017

Kjetil M. Istad
Administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst RHF har, på oppdrag fra styret i Helse Sør-Øst RHF, gjennomført en revisjon: «Analyse av manglende avtalelojalitet ved kjøp av behandlingshjelpemidler». Revisjonen omfattet i Sykehusinnkjøp HF og Sørlandet sykehus HF.

Målet for revisjonen var å kartlegge og vurdere mulige årsaker til manglende lojalitet og svakheter ved utnyttelsen av nasjonale innkjøpsavtaler for enkelte typer behandlingshjelpemidler i foretaksgruppen Helse Sør-Øst.

Revisjonen tar utgangspunkt i parallelle rammeavtaler for insulinpumper og «pustemasker». Dette er avtaler etablert som følge av nasjonal anskaffelser gjennomført av Helseforetakenes Innkjøpsservice AS (fra 1.11.2016 Sykehusinnkjøp HF, divisjon nasjonale tjenester).

Revisjonen vurderer samtidig om det er forbedringsområder innenfor prosessene for anskaffelser og tildeling¹ av behandlingshjelpemidler i et bredere perspektiv.

Flere av punktene som tas opp i revisjonsrapporten er punkter som allerede er fremkommet i vår egen internkontroll. Dette gjelder spesielt punktet om manglende medisinsk fagkunnskap i arbeidsgruppene/styringsgruppene.

Administrerende direktør ser på dette som et uttrykk for at de prosessene som er etablert for virksomhetsplanlegging og risikostyring internt i Sykehusinnkjøp HF fungerer og er med på å avdekke viktige risikoområder. Det vises til styresak 85-2017 «Virksomhetsplanlegging og risikostyring» for en nærmere gjennomgang av våre funn.

2. Hovedpunkter

Fakta om avtaleområdene

Revisjonen har analysert de to nasjonale avtaleområdene insulinpumper og masker. Begge områder har parallelle rammeavtaler, hvor leverandørene er rangert i en prioritert rekkefølge. Avvik fra rangeringen skal dokumenteres på faglig grunnlag basert på den enkelte pasients behandlingsbehov.

Insulinpumper har hatt nasjonale avtaler siden 2004 og har en årlig omsetning på 250 million kroner (2016). Nåværende avtale ble inngått i 2013. Nasjonale avtaler for masker ble etablert i september 2016. Estimert årlig omsetning 15 millioner kroner. Nasjonalt nettverk innkjøp (NNI) er styringsgruppe for begge avtaleområdene.

Anbefalinger

Revisjonen deler anbefalingene sine i tre; en overordnet del, en del til Sykehusinnkjøp HF og en del til Sørlandet sykehus HF.

¹ Med tildeling menes her innvilgelse av søknad om behandlingshjelpemiddel basert på en konkret vurdering av begrunnelse i søknaden.

Overordnede anbefalinger

Revisjonen setter opp følgende overordnede anbefalinger:

- *Klargjøre styringsmodellen – rollefordeling mellom helseforetakene og Sykehusinnkjøp HF, samt helhetlig koordinering av foretaksgruppen*
- *Klargjøre kriterier ved vurdering av pasientens behov – det er behov for en avklaring på nasjonalt nivå av hvilke faktorer som skal vektlegges ved vurdering av pasientens behov*
- *Sterkere medisinsk faglig styring av behandlingshjelpemiddelområdet*
- *System og verktøy for oppfølging av avtaleforpliktelse*

Administrerende direktør ser at disse anbefalingene må løses i samarbeid mellom RHF, HF og Sykehusinnkjøp HF. Flere av punktene er omtalt nedenfor da de, helt eller delvis, også kommer som anbefalinger til Sykehusinnkjøp HF. De øvrige punktene vil bli løst i samarbeid med RHF og HF. Forslag til prosess og tidsplan vil bli fremlagt for styret i Sykehusinnkjøp HF i en egen tiltaksplan.

Anbefalinger fra revisjonen til Sykehusinnkjøp HF

I det følgende er anbefalingene fra revisjonen til Sykehusinnkjøp HF oppstilt sammen med administrerende direktørs overordnede vurderinger tilknyttet oppfølging.

Dette er anbefalingene fra revisjonen:

1. Videreutvikle metodikken

Sykehusinnkjøp HF eier og forvalter metodikken for etablering og forvaltning av nasjonale innkjøpsavtaler. Revisjonen viser at det er behov for å styrke metodikken på enkelte områder. Dette gjelder spesielt:

- A. Innledende vurderinger som bidrar til å avdekke behov for særskilte tilpasninger ved det enkelte anskaffelsesprosjekt*
- B. Behovsanalyse inngår som en integrert del av innkjøpsprosessen og blir tilstrekkelig forankret i aktuelle fagmiljø*
- C. Beslutningsstrukturen utvikles slik at den omfatter alle viktige beslutninger underveis i anskaffelsesprosjektene*

Konsernrevisjonen anbefaler at metodikken videreutvikles slik at den gir god støtte for arbeidet, og sikrer at anskaffelsesprosjektene og prosessene er tilpasset produktet som skal anskaffes.

Administrerende direktørs vurderinger:

Ansvarsfordelingen i nasjonale anskaffelsesprosjekter er regulert av samarbeidsavtalen mellom dæverende Helseforetakenes Innkjøpsservice AS (HINAS) og de regionale helseforetakene. Basert på samarbeidsavtalen er det utarbeidet rutiner og prosedyrer for gjennomføring av nasjonale anskaffelser. Sykehusinnkjøp HF er i henhold til oppdraget i en «as is» fase. Dette betyr at samarbeidsavtalen med tilhørende rutiner og prosedyrer er gjort gjeldende for Sykehusinnkjøp HF.

Administrerende direktør ser viktigheten av å utarbeide standardiserte arbeidsprosesser i Sykehusinnkjøp HF. Aktiviteten er innarbeidet i omstillingsplanen – fase 2 og vil i stor grad basere seg på leveransene fra NSSIL (Nasjonal samhandling og standardisering - Innkjøp og Logistikk) - prosjektet.

Videre mener administrerende direktør at Sykehusinnkjøp HF gjennom dialog med helseforetakene bør søke å tilpasse beslutningsstrukturen i de nasjonale anskaffelsene etter grad av kompleksitet i anskaffelsesprosjektet. Dette for å sikre at de komplekse anskaffelsesprosjektene har en god forankring og involvering fra helseforetakene. Dette vil komme til uttrykk gjennom arbeidet med standardiserte arbeidsprosesser i foretaket.

En god beslutningsstruktur er avhengig av at helseforetakenes beslutningstakere (styringsgruppen) innehar faglig tyngde og autoritet. En av revisjonens konklusjoner er svak medisinskfaglig involvering i innkjøpsprosessen, hvor man peker på at alle sentrale beslutninger, også knyttet til de medisinskfaglige kravene i konkurransegrunnlaget, formelt tas av et innkjøpsfaglig miljø.

På nasjonalt nivå har Sykehusinnkjøp HF gode erfaringer med styringsgrupper med deltagere fra ledere med ansvar for fagområdet anskaffelsen omfatter. Felles for alle disse styringsgruppene er at de adresserer ikke-medisinske innkjøpskategorier. Administrerende direktør vil derfor i sin tiltaksplan synliggjøre tiltak for å etablere slike styringsgrupper innenfor de medisinske innkjøpskategoriene, noe som også er i tråd med god praksis for kategoribasert innkjøp.

2. Hensiktsmessige og aktuelle avtaler

Revisjonen viser at innenfor enkelte typer behandlingshjelpemidler der det er høy innovasjonstakt eller andre forhold setter spesielle krav til utforming av avtalen, er det behov for involvering av juridisk kompetanse på et tidlig tidspunkt slik at mulige mekanismer som er aktuelle for å sikre hensiktsmessige og aktuelle avtaler over tid ivaretas.

Ved komplekse anskaffelsesprosjekter anbefaler konsernrevisjonen at juridisk kompetanse involveres i prosessen med utarbeidelse av avtaler, slik at handlingsrommet innenfor lovverket tas i bruk, for å sikre at avtalene i størst mulig grad dekker behovet gjennom hele avtaleperioden.

Administrerende direktørs vurderinger:

Alle nasjonale anskaffelser har i dag dedikerte juridiske ressurser som deltar i anskaffelsen fra start til slutt. Til tross for dette ser administrerende direktør behovet for en sterkere involvering av de juridiske ressursene i arbeidet med anskaffelsesstrategi slik at avtaleverket speiler helseforetakenes- og pasientenes behov på en så optimal måte som mulig.

3. Tilstrekkelig veiledning

En forutsetning for etterlevelse av avtaler er tilstrekkelig forankring og kunnskap om riktig bruk av avtalen. I tillegg til å klargjøre roller og ansvar for innføring av nye avtaler, viser revisjonen at det er behov for ytterligere oppmerksomhet knyttet til utarbeidelse av veiledningsmateriell og aktiviteter ved innføring av nye og endrede avtaler.

Konsernrevisjonen anbefaler at det arbeides videre med støttemateriell og aktiviteter slik at dette tilpasses brukernes forutsetninger og avtalens kompleksitet.

Administrerende direktørs vurderinger:

Det er Sykehusinnkjøp HFs ansvar å sikre at det foreligger god informasjon om nasjonale rammeavtaler og bruken av disse. Administrerende direktør ser at det er et behov for å forsterke etablerte rutiner for å sikre at avtaleinformasjon blir formidlet og forstått av de som trenger den.

Videre ser administrerende direktør viktigheten av å etablere et system som i større grad innhenter brukererfaringene fra de nasjonale rammeavtalene. Et slikt system kan bygge på allerede eksisterende systemer i de geografiske divisjonene i Sykehusinnkjøp HF.

3. Anbefaling

Administrerende direktør har ansvaret for at revisjonsrapportens anbefalinger til Sykehusinnkjøp HF følges opp. For å gjøre dette på en strukturert måte vil administrerende direktør utarbeide en tiltaksplan og framlegge denne for styret i Sykehusinnkjøp HF i januar 2018.

Trykte vedlegg

- Vedlegg 1 Revisjonsrapport – Analyse av manglende avtalelojalitet ved kjøp av behandlingshjelpemidler